

האש משחקת בנתונים

אלי פאלי

אמרו של אלוף בן, "החרדים משחקים באש" ("הארץ", 8.5), והרטוריקה המתלהמת והבוטה שבו, השאירה אותי מוטרד וכואב. המאמר נכתב בעקבות נבואת ועם נוספת של פרופ' דן בן דוד, שבשנים האחרונות פירסם כמה וכמה תחזיות אפוקליפטיות על האיום הדמוגרפי של החברה החרדית. בפרסום האחרון שלו מצא פרופ' בן דוד, שמאו 1977 הממשלה הפחיתה באופן יחסי את ההשקעה במיטות אשפוז לבתי החולים ובתשתיות תחבורה, כאשר האש מה לדעתו מוטלת על העלייה בכוח הפוליטי של הנציגות החרדית. אני מודה בכנות שאני מתקשה להבין איך חוקר מכובד מצליח, באמצעות מתאם נעדר כל קשר סיבתי ישיר, להסביר את כל תחלואי הכ"ל לזכות החברה בישראל.

אין ספק שהגידול הדמוגרפי המואץ של החברה החרדית, ומאז פייגיה הייחודיים של חברה זו, מצריכים להביט נבונה בתהליכים ולהיערך להם בהתאם. אולם חשוב שהעיסוק בנושא הזה יהיה מבוסס על תמונת מצב מהימנה, ועל הבנה נכונה של התהליכים העוברים על החברה החרדית, ולא על שיח מתלהם, שכולל המ"לצה לשלוח חיילים לבתי הספר החרדיים במטרה לכפות עליהם לימודי ליבה למשל, כפי שהציע בן במאמרו.

האם באמת מדובר בתמונה שחורה ואפוקליפטית כל כך, כפי שמנסה פרופ' בן דוד לטעון? האם באמת הגידול הדמוגרפי של החברה החרדית מהווה איום כה חמור על מדינת ישראל? מבט בנתונים על החברה החרדית מעלה תמונה שונה לחלוטין.

נכון להיום, יותר מ-50% מהגברים החרדים כבר השתלבו בשוק התעסוקה (לעומת 36% שהיו מועסקים בשנת 2002). בקרב הנשים החרדיות שיעורי התעסוקה הגיעו כבר ל-76%, כאשר השיעור הממוצע במדינות ה-OECD עומד, לצורך השוואה, על 64.9%. העלייה המשמעותית בשיעורי התעסוקה נובעת בעיקרה ממאמץ משולב של הממשלה וגופים שונים בחברה האזרחית – כולל פילנטרופים חרדים – ליצור תוכניות הכשרה והשמה המר תאמות לאוכלוסייה זו.

הטענה שלחרדים חסרות מיומנויות מותאמות לשוק העבודה כתוצאה מכך שמערכת החינוך החרדית אינה מלמדת לימודי ליבה, גם היא לא עומדת במבחן העובדות. ראשית, חשוב לזכור שתוכנית הלימודים לבנות החרדיות כוללת לימודי ליבה מלאים, כולל מתמטיקה ואנגלית, ובתי הספר לבנות משתתפים במבחנים ההש"וואתיים בארץ בהצלחה רבה במיוחד. אך גם ביחס לגברים הח"רדים התמונה הרבה יותר טובה מכפי שנהוג להציג. אכן, הדגש העיקרי במערכת החינוך הוא על הקניית ידע ומיומנויות בלימוד תורה באופן כללי, ולימודי גמרא בעיקר אולם ממצאי סקר המיומנויות PIAAC (לשנים 2014-2015) מלמדים, שבאוריינות הקריאה ובאוריינות המתמטיות רמתם של החרדים אינה שונה מרמתם של היהודים שאינם חרדים בישראל, וגבוהה מזו של הערבים בישראל.

נתונים אלו גם תואמים את ניסיוני האישי, כמי שעומד בראש "משפחה", קבוצת תקשורת חרדית בינלאומית, כבר למעלה משלושים שנה. בקבוצת התקשורת שלנו מועסקים יותר מ-250 עובדים ועובדים, כמעט כולם בוגרי החינוך החרדי, ורובם המחולט אף לא רכש השכלה אקדמית לפני שהשתלב בקבוצה. עובדי "משפחה" הם הוכחה נוספת לנתוני סקר PIAAC, לפיהם לבוגרי מערכת החינוך החרדי יכולות גבוהות, שאפשרות להם להשתלב בתעסוקה איכותית ולתרום לכלכלה ולחברה.

אכן, מערכת החינוך החרדית רואה את משימתה העיקרית לה"משיך ולשמר את לימוד התורה בעם היהודי כערך מרכזי, ש"ל"פיסתה חיוני להמשך קיומו של העם היהודי. אלא שבחירה זו לא עומדת בסתירה ליכולת של חברה זו להשתלב ולתרום בתחומי החיים השונים לחברה ולכלכלה בישראל. אנחנו, במכון החרדי למחקרי מדיניות, עוסקים בסוגיות אלו מתוך הבנה שרק שיח תכנס על נתוני עומק והבנה של אתגרי מדינת ישראל, לצד הבנה של מאפייניה הייחודיים של החברה החרדית, יאפשר תכנון אמיתי שיקדם אותנו לשותפות אמת ולשגשוג חברתי כלכלי.

הכותב הוא מ"ל קבוצת התקשורת "משפחה", ומייסד ויו"ר "המכון החרדי למחקרי מדיניות"

חינוך חרדי. לבוגרים יש יכולת להשתלב בתעסוקה איכותית